

DEN INRE MARKNADEN: ALLMÄNNA PRINCIPER

Den inre marknaden är ett område med välstånd och frihet som ger tillgång till varor, tjänster, arbetstillfällen, affärsmöjligheter och kulturell rikedom. Fortsatta ansträngningar krävs för att säkerställa en ytterligare fördjupning av den inre marknaden, vilket skulle kunna ge avsevärda vinster för konsumenterna och företag i EU. Den digitala inre marknaden innebär i synnerhet nya möjligheter som ger ekonomin ett uppsving (genom e-handel) samtidigt som den begränsar byråkratin (genom e-förvaltning och digitalisering av offentliga tjänster). Aktuell forskning ger vid handen att principen om fri rörlighet för varor och tjänster samt lagstiftningen på detta område för med sig en årlig nytta på 985 miljarder euro.

RÄTTSLIG GRUND OCH MÅL

Artiklarna 4.2 a, 26, 27, 114 och 115 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Den gemensamma marknaden, som upprättades genom Romfördraget 1958, syftade till att avskaffa handelshindren mellan medlemsstaterna för att öka det ekonomiska välståndet och bidra till "en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken". Inre marknadsakten från 1986 inlemmade målet med den inre marknaden i fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG-fördraget) och definierade det som "ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital säkerställs".

RESULTAT

A. En gemensam marknad från och med 1958

Den gemensamma marknaden, som är det viktigaste målet i Romfördraget, förverkligades genom tullunionen 1968, avskaffandet av kvoter, den fria rörligheten för medborgare och arbetstagare samt en viss harmonisering på skatteområdet genom det allmänna införandet av mervärdesskatt (moms) 1970. Den fria handeln med varor och tjänster och etableringsfriheten begränsades dock fortfarande av att myndigheterna fortsatte att tillämpa konkurrensbegränsande metoder.

B. Lanseringen av den inre marknaden på 1980-talet och Europeiska enhetsakten

De bristande framstegen i förverkligandet av den gemensamma marknaden berodde främst på att man hade valt en alltför detaljerad metod för att harmonisera lagstiftningen och att besluten måste fattas enhälligt i rådet. I mitten av 1980-talet ledde de politiska diskussionerna om denna fråga till att EEG började överväga en mer övergripande lösning för att avskaffa handelshindren, nämligen den inre marknaden.

Genom Europeiska enhetsakten, som trädde i kraft den 1 juli 1987, fastställdes datumet för fullbordandet av den inre marknaden, nämligen den 31 december 1992. I enhetsakten stärktes även beslutsfattandet på den inre marknaden genom att man införde omröstning med kvalificerad majoritet för områden som den gemensamma tulltaxan, fritt tillhandahållande av tjänster, fria kapitalrörelser och tillnärmning av nationell lagstiftning. Vid tidsfristens utgång hade man antagit mer än 90 procent av de rättsakter som förtecknas i vitboken från 1985, främst genom tillämpning av regeln om kvalificerad majoritet.

C. I riktning mot delat ansvar för att fullborda den inre marknaden

Den inre marknaden har bidragit avsevärt till välbefindandet och integrationen i EU:s ekonomi. En ny strategi för den inre marknaden för perioden 2003–2010 fokuserade på behovet att underlätta den fria rörligheten för varor, integrera marknaden för tjänster, minska konsekvenserna av skattehinder och förenkla regelverket. Avsevärda framsteg gjordes vid liberaliseringen av transport-, telekommunikations-, el-, gas- och posttjänsterna.

I sitt meddelande *Bättre styrning av den inre marknaden* ([COM\(2012\)0259](#)) föreslog kommissionen övergripande åtgärder, t.ex. fokusering på tydlig ny lagstiftning som är lätt att genomföra, bättre utnyttjande av befintliga IT-verktyg för att underlätta utövandet av rättigheter på den inre marknaden samt inrättande av nationella centrum med uppgift att övervaka hur den inre marknaden fungerar. Övervakning utgör en viktig del av årsrapporterna om integrering på den inre marknaden inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

D. Nystarten av den inre marknaden 2010

För att åter ge EU:s inre marknad ett nytt uppsving och ställa medborgare, konsumenter och små och medelstora företag i centrum för politiken för den inre marknaden offentliggjorde kommissionen i oktober 2010 meddelandet *På väg mot en inre marknadsakt* ([COM\(2010\)0608](#)). En rad åtgärder lades fram för att främja EU:s ekonomi och skapa arbetstillfällen, vilket har lett till en mer ambitiös inre marknadspolitik.

I oktober 2012 lade kommissionen fram Inre marknadsakt II ([COM\(2012\)0573](#)) för att vidareutveckla den inre marknaden och ta tillvara dess outnyttjade potential som en motor för tillväxt. I akten fastställs 12 nyckelåtgärder som ska antas snabbt av EU-institutionerna. Åtgärderna koncentreras till de fyra centrala drivkrafterna för tillväxt, sysselsättning och förtroende, nämligen 1) integrerade nätverk, 2) gränsöverskridande rörlighet för medborgare och företag, 3) den digitala ekonomin samt 4) åtgärder för att stärka sammanhållningen och fördelarna för konsumenterna.

Den andra inre marknadsakten följer på ett antal inledande åtgärder som kommissionen lagt fram – Inre marknadsakt I – och omfattar följande åtgärder för att uppnå en mer djupgående och bättre integrerad inre marknad:

- rörlighet för företag (t.ex. införande av bestämmelser för att mobilisera långsiktiga investeringar, modernisering av insolvensförfaranden samt bidragande till inrättandet av en miljö som erbjuder nya chanser åt företagare som misslyckats),

- den digitala ekonomin (som en åtgärd i riktning mot fullbordandet av den digitala inre marknaden till 2015 föreslog kommissionen att e-handeln bör främjas i EU genom att göra betaltjänsterna lättare att använda, mer tillförlitliga och mer konkurrenskraftiga. Man betonade också behovet av att ta itu med de viktigaste orsakerna till att det saknas investeringar i höghastighetsbredbandsuppkopplingar samt göra e-fakturering till normen inom offentlig upphandling),
- konsumenternas förtroende (t.ex. införande av åtgärder för att säkra bred tillgång till bankkonton, överblickbara och jämförbara bankavgifter samt förenklat byte av bankkonton).

Kommissionen skulle lägga fram alla centrala förslag till rättsakter som avser den andra inre marknadsakten våren 2013 och alla förslag som inte avser rättsakter senast i slutet av 2013. Europaparlamentet och rådet uppmanades att anta lagstiftningsförslagen som en prioriterad fråga. Framstegen presenterades i studien "[Single Market Act: State of Play](#)"^[1].

Den 28 oktober 2015 offentliggjorde kommissionen meddelandet *Att förbättra den inre marknaden – bättre möjligheter för individer och företag* ([COM\(2015\)0550](#)), vars fokus är att åtgärderna genomförs praktiskt på ett sätt som gynnar människor i vardagen och skapar ytterligare möjligheter för konsumenter, yrkesverksamma och företag. Det kompletterade kommissionens insatser för att öka investeringarna, utnyttja de möjligheter som den digitala inre marknaden erbjuder och förbättra konkurrenskraften och tillgången till finansiering. Strategin syftade också till att säkerställa en välfungerande inre marknad för energi samt att främja och underlätta arbetskraftens rörlighet, samtidigt som man ville förhindra att bestämmelserna missbrukas.

En av de största utmaningarna i arbetet med att utveckla den inre marknaden är för närvarande att bygga upp en digital inre marknad. I maj 2015 antog kommissionen en strategi för den digitala inre marknaden ([COM\(2015\)0192](#)), som innehöll ett intensivt lagstiftningsprogram för att bygga upp en europeisk digital ekonomi, som slutfördes under Europaparlamentets åttonde valperiod.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Europaparlamentet var den drivande kraften i den process som ledde till inrättandet av den inre marknaden. I resolutionen av den 20 november 1997 kan man särskilt notera parlamentets stöd till förslaget att omvandla den inre marknaden till en fullt integrerad inhemsk marknad före 2002. I flera resolutioner som antogs 2006 (t.ex. resolutionerna av den 12 februari, 14 februari, 16 maj och 6 juli) ställde sig parlamentet bakom tanken att den inre marknaden är en gemensam ram och referenspunkt för många av EU:s politiska strategier.

Parlamentet hade också en aktiv roll i nystarten av den inre marknaden. I sin [resolution av den 20 maj 2010](#) om förverkligandet av en inre marknad för konsumenter och medborgare betonade parlamentet att åtgärder måste vidtas för att på ett effektivare

---

[1]Denna studie beställdes av Europaparlamentets utredningsavdelning för ekonomisk politik, vetenskapspolitik och frågor om livskvalitet, på uppdrag av utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd (IMCO-utskottet).

sätt informera konsumenterna och de små och medelstora företagen och för att stärka deras ställning samt öka medborgarnas förtroende. Parlamentet gav ytterligare respons på inre marknadsakten i form av tre resolutioner som antogs den 6 april 2011: resolutionerna om [styrelseformer och partnerskap på den inre marknaden](#), om [en inre marknad för europeer](#) och om [en inre marknad för företag och tillväxt](#).

I sin [resolution av den 20 april 2012](#) om en konkurrenskraftig digital inre marknad – e-förvaltning som en spjutspets pekade parlamentet på behovet av en tydlig och konsekvent rättslig ram för ömsesidigt erkännande av e-autentisering, e-identifiering och e-signaturer (vilket krävs för att garantera att de gränsöverskridande administrativa tjänsterna kan fungera i hela EU). Efter den resolutionen följde [resolutionen av den 22 maj 2012](#) om resultatavslutningen för den inre marknaden.

Den 11 december 2012 antog parlamentet också två icke-lagstiftningsresolutioner med anknytning till den inre marknaden: en om [att fullborda en inre e-marknad](#) och en om [en strategi för digital frihet i EU:s utrikespolitik](#), där det betonade sitt starka stöd för principen om nätneutralitet. Det innebär att leverantörer av internetjänster inte får blockera, diskriminera, hindra eller försämma (även genom prissättning) människors möjligheter att använda en tjänst för att få tillgång till, använda, skicka, lägga ut, ta emot eller erbjuda innehåll, applikationer eller tjänster av valfritt slag, oavsett källa eller mottagare. I samma resolution uppmanade parlamentet också kommissionen och rådet att främja och bevara höga standarder för digitala friheter i EU. Resolutionerna syftade till att utveckla politik och praxis för att inrätta en verklig inre e-marknad i EU som förmår hantera olika nationella regelverk på nyckelområden som bl.a. moms, posttjänster och immateriella rättigheter. Principerna om nätneutralitet och det fria internet samt avskaffandet av roamingavgifter har införts som en del av ett lagstiftningspaket med åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent ([COM\(2013\)0627](#)).

Parlamentet antog en [resolution av den 7 februari 2013](#) med rekommendationer till kommissionen om styrningen av den inre marknaden samt inrättande av en förvaltningscykel för den inre marknaden som en särskild pelare inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Parlamentet antog dessutom en [resolution av den 25 februari 2014](#) om styrning av den inre marknaden inom den europeiska planeringsterminen 2014, som följdes av dess [resolution av den 27 februari 2014](#) om Solvit. Därefter antog parlamentet en [resolution av den 12 april 2016](#) om Mot en bättre reglering av den inre marknaden, som betonar att ”onödig reglering, byråkrati och negativa konsekvenser [behöver] tas bort samtidigt som politiska mål uppnås och en konkurrenskraftig regleringsmiljö skapas som främjar sysselsättningen och företagandet i Europa”. För att underlätta tillgången till information, administrativa förfaranden och stödtjänster via internet som medborgare och företag behöver, förordade parlamentet inrättandet av en gemensam digital ingång ([förordning \(EU\) 2018/1724](#))^[2].

Den 9 april 2015 antog parlamentet en [resolution](#) som uppmanade kommissionen att främja e-handel. Parlamentet antog därefter en resolution av den 19 januari 2016 om

---

[2]Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012, EUT L 295, 21.11.2018, s.#.

"[Vägen mot en rättsakt för den digitala inre marknaden](#)", som följdes av ett stort antal åtgärder med syftet att bygga upp den digitala inre marknaden, t.ex. inom områden som [delningsekonomin](#)^[3], [onlineplattformar](#)^[4] och [artificiell intelligens](#)^[5].

I studien med titeln "[Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market](#)" (som offentliggjordes i februari 2016) betonades den digitala inre marknads betydande potential när det gäller att minska kostnaderna och hindren i EU för medborgare och företag.

En annan studie med titeln "[A Longer Lifetime for Products: Benefits for Consumers and Companies](#)" (som offentliggjordes i april 2016) visade på den digitala marknads potential när det gäller att göra EU:s ekonomi grönare. Parlamentet antog en [resolution av den 4 juli 2017](#) om samma ämne.

Enligt en annan studie med titeln "[Social economy](#)", som offentliggjordes i mars 2016, skulle den digitala inre marknaden till och med kunna göra EU:s ekonomi mer social. Utvecklingen av e-förvaltning och relaterade tjänster som e-hälsa är ett sätt att uppnå detta, vilket beskrivs i studien "[Ubiquitous Developments of the Digital Single Market](#)" (som offentliggjordes i oktober 2013).

Aktuell forskning ger vid handen att principen om fri rörlighet för varor och tjänster samt lagstiftningen på detta område för med sig en årlig nytta på 985 miljarder euro^[6].

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff
05/2019

---

[3]Europaparlamentets resolution av den 15 juni 2017 om en europeisk agenda för delningsekonomin (Antagna texter, [P8_TA\(2017\)0271](#)).

[4]Europaparlamentets resolution av den 15 juni 2017 om onlineplattformar och den digitala inre marknaden ([P8_TA\(2017\)0272](#)).

[5]Europaparlamentets resolution av den 12 februari 2019 om en övergripande europeisk industripolitik för artificiell intelligens och robotteknik ([P8_TA-PROV\(2019\)0081](#)).

[6]Poutvaara P. et al., Contribution to Growth: Free Movement of Goods. Delivering Economic Benefits for Citizens and Businesses (2019), sammanställd av utredningsavdelning A på begäran av IMCO-utskottet, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/631063/IPOL_IDA\(2019\)631063_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/631063/IPOL_IDA(2019)631063_EN.pdf) och Pelkmans J. et al., Contribution to Growth: The Single Market for Services. Delivering economic benefits for citizens and businesses (2019), sammanställd av utredningsavdelning A på begäran av IMCO-utskottet [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631054/IPOL_STU\(2019\)631054_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631054/IPOL_STU(2019)631054_EN.pdf)

